

سیری در تاریکی‌های نمایش و ادبیات نمایشی ایران در عصر قاجار
جلد ۶

آشنایی ایرانیان با تئاتر و تماشاخانه‌های اتریش در عصر قاجار

و

آتش‌سوزی تماشاخانه «ریخت» وین به روایت اسناد و مدارک
عصر ناصری

نیایش پورحسن

کلام کریمه پبلشر

- سروشنامه : پورحسن، نیایش، ۱۳۶۴ -
- عنوان و نام پدیدآور : آشنایی ایرانیان با تئاتر و تماشاخانه‌های آتریش در عصر قاجار: آتش‌سوزی تماشاخانه رینگ وین به روایت
- ۱ - و مدارک عصر ناصر / نیایش پورحسن.
- مشخصات نشر : تهران : چاپ دوم بهشتی، ۱۳۹۶.
- مشخصات ظاهری : ۶ ص.
- فروست : سیر و تئاترهای نمایش و ادبیات نمایشی ایران در عصر قاجار؛ ج. ۶.
- شابک : 978600-461-033-9
- وضعیت فهرست‌نویسی : فیفا
- موضوع : تماشاخانه رینگ (وین، آتریش) -- آتش‌سوزی، ۱۸۸۱ م.
- موضوع : Ring Theatre (Vienna, Austria) -- Fires, 1881
- موضوع : تماشاخانه‌ها -- ایران -- تاریخ قرن ۱۹
- موضوع : Theaters -- History -- 19th century
- موضوع : تماشاخانه‌ها -- آتریش
- موضوع : Theaters -- Austria
- موضوع : آتش‌سوزی
- موضوع : Fires
- موضوع : ایران -- تاریخ -- قاجاریان، ۱۱۹۳ - ۱۳۴۴ ق.
- موضوع : Iran -- History -- Qajars, 1779 - 1925
- موضوع : ایران -- زندگی فرهنگی -- قرن ۱۹ ق.
- موضوع : Iran -- Intellectual life -- 19th century
- رده‌بندی کنگره : PN۲۹۵۱/۹۱۵۱۳۹۶
- رده‌بندی دیویی : ۷۹۲/۰۹۵۵
- شماره کتابشناسی ملی : ۴۷۳۲۲۸۹

کتاب کوله پستی

آشنایی با یوانگ و تماشاخانه‌های اتریش در عصر قاجار

و

نویسنده: سوسن تماشاخانه «رینگ» وین
مترجم: سوسن و مدارک عصر ناصری

نیایش پورحسن

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۰۰-۰۳۳-۰

نوبت چاپ: ۱۰۹۰

ویراستار: میو ابو

طراح جلد: احمد سببازی

صفحه‌آرا: آتلیه کوله‌پشته

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

نشر کتاب کوله‌پشتی

تلفن: ۶۶۵۹۴۸۱۰ - ۶۶۱۲۳۹۵۸

پست الکترونیک: koolehposhti-pub@yahoo.com

وبسایت: www.ketabekoolehposhti.com

اینستاگرام: ketabekoolehposhti

آدرس: تهران، میدان انقلاب، ابتدای خیابان کارگر جنوبی، کوچه مهدیزاده، پلاک ۷، واحد ۱۰۲

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

فهرست

- پیش‌گفتار ۷
- آشنایی ایرانیان با تئاتر و تماشاخانه‌های اتریش در عصر قاجار ۱۱
- نگاهی گذرا بر آتش‌سوزی تماشاخانه‌های دنیا ۳۹
- گزارش‌ها، آتش‌سوزی و حوادث مختلف دیگر ۴۳
- تاریخ نما، خانه وینگ وین ۵۳
- آتش‌سوزی تماشاخانه «اینگ» وین به روایت مدارک عصر ناصری ۵۷

www.ketaboo.ir

حادثه چه از نوع بلایای طبیعی و چه انواع دیگر همواره در کمین انسان‌ها بوده و هست. از حادثه فوران آتش‌فشان وزوو در ایتالیا که منجر به نابودی تماشاخانه‌های پمپنی در سال ۷۹ میلادی شد تا سانحه آتش‌سوزی سالن تئاتر «رد بارن اونتاریو کانادا» در سال ۲۰۰۹ میلادی، همواره فاجعه آتش‌سوزی یکی از خطرات و تهدیدات جدی تماشاخانه‌های دنیا بوده است.

در ایران نیز چه بسیار تماشاخانه‌هایی بودند که از این گزند در امان نبوده و دچار حریق و تخریب شدند. تماشاخانه‌هایی نظیر: آتش‌سوزی پرده تماشاخانه «انجمن احیاء» در عصر مشروطه، آتش‌سوزی کلوپ موزیکال «علینقی وزیری» در عصر پهلوی اول، آتش‌سوزی تماشاخانه «دهقان» در عصر پهلوی دوم و چند سالن سینما و تماشاخانه دیگر در ادوار مختلف همگی اشاره‌ای بر این حادثه دلخراش و جان‌گداز دارد.

طبیعتاً حوادث آتش‌سوزی در هر گوشه دنیا و در هر تماشاخانه داخلی و خارجی جدا از تبعات اقتصادی و زیاده‌های مادی، جسم و جان و روح انسان‌ها و خانواده‌هایی که حمایت‌های علنی و فرهنگی را به دوش می‌کشند، مورد آسیب قرار می‌دهد.

و جیزه‌ای که اینک به خوانندگان عزیز تقدیم می‌گردد، به دفعه پنجمین بار است که با نگاهی مستند و تاریخی به سانحه دردناک آتش‌سوزی تماشاخانه «رینگ» وین در قرن ۱۹ میلادی، بیشتر به حال و روز وضعیت معدود تماشاخانه‌های فعلی کشورمان بیندیشیم و دل بسوزانیم.

پژوهش و واکاوی مزبور اشاره دارد به آتش‌سوزی تماشاخانه «رینگ» وین در کشور اتریش که در عصر «ناصرالدین‌شاه» با تمام شکوه و جلال و ابهت خود طعمه حریق شد و جان صدها نفر را با خود به خاکستر کشانید.

بی‌گمان شدت فاجعه این سانحه در آن زمان به حدی حُزن‌آور و اندوهناک بود که کشور ما در آن زمان که در شرف احداث تماشاخانه بود، از این حادثه دلخراش چنان متأثر شد که با پرداخت اعانه‌ای به مبلغ هزار تومان و همچنین انتشار و ترجمه مطالب و گزارش‌های مختلف با آن همدردی نمود.

جریانات تاریخ همچون سوانح مختلف، همواره تکرارشدنی و چه‌بسا در بسیاری از موارد غیرقابل جبران است؛ چنانچه سوانح آتش‌سوزی و تخریب برخی از بناها در چند سال اخیر در کشورمان و از بین رفتن جان‌صدها انسان در آن، از نمونه‌های تلخ این واقعه است. تئتمان‌ناپذیر این قبیل حوادث جان‌گداز است.

بی‌تردید تماشاهای این حمله سرمایه‌های فرهنگی مهم و گران‌قیمت تمام کشورهای متمدن دنیاست که جای از معیشت و اقتصاد، مسئولیت‌خطرآموزش و پرورش را نیز به دوش می‌کشند.

امید است این وجیزه که برای نخستین بار در تاریخ ادبیات نمایشی این مرزوبوم منتشر می‌شود جدا از معرفی تاریکی‌های تئاتر ایران نیز تأثیرگذار واقع گردد. زیرا حفظ و نگهداری انگشت‌شمار تماشاخانه‌های رسمی این مرزوبوم و کارکنان و هنرمندانی که گاهی حتی یک ریال پول دریافت نمی‌کنند و همچنین نماش‌چیان معدودی که با حضور خود همچنان شرایط رکود فعلی تئاتر را حمایت نموده، به فراتر از ارزشی فراتر از پُست و سمت و میز و پول‌های میلیونی و منافع شخصی دارد. امید است که مسئولان با عبرت از واقعه آتش‌سوزی تماشاخانه «رینگ» و بناهای مشابه آن، اندکی از قصور، سهل‌انگاری، زدوبند و افاده‌های مدیریتی دست برداشته و به حال وضعیت فعلی معدود تماشاخانه‌ها و هنرمندان و خانواده‌های تئاتری این مرزوبوم نیز توجه نشان دهند.

راجع به شیوه پژوهش این جستار باید متذکر شد که با توجه به آنکه تماشاخانه «رینگ وین» مربوط به مبحث آشنایی ایرانیان با تماشاخانه‌های اتریش و تأثیر

اتریشی‌ها در نهضت‌های فرهنگی و همچنین تئاتر و ادبیات نمایشی ایران است، لذا در فصل نخست این جستار به اختصار راجع به نهضت آشنایی ایرانیان با تماشاخانه‌های اتریش در عصر قاجار صحبت کردیم. در فصل دوم، گزارش‌های آتش‌سوزی و حوادث مختلف دیگر در تماشاخانه‌های دنیا به روایت مدارک عصر ناصری را مطرح نمودیم؛ و در فصل آخر در مورد تماشاخانه «رینگ» وین و آتش‌سوزی آن به روایت اسناد ناصری متمرکز شدیم.

راجع به پیشینه این جستار باید گفت که تاکنون هیچ‌گونه تحقیق و یادداشتی در مورد آتش‌سوزی تماشاخانه‌های دنیا و به‌ویژه تماشاخانه «رینگ» وین در مقالات و کتب ادبیات نمایشی ایران منتشر نشده است. از این رو امیدواریم این جستار که برین تقدیر بار به جامعه پژوهشی و نمایشی ایران عرضه می‌شود، علی‌رغم اختصار و حتی ناقص در آینده مورد استفاده جامعه پژوهشی ایران واقع گردد.